

Finansdepartementet

Finansmarknadsavdelningen

Värdepappersmarknadsenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 26-27 april 2012 i Luxemburg

Dagordningspunkt 14

Rubrik: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om straffrättsliga påföljder för insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (partiell allmän inriktning)

Dokument: (...)

Tidigare dokument: KOM(2011) 654, Fakta-PM Fi-dep 2011/12:FPM35

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: 13 december 2011, 27 mars 2012 (finansutskottet)

Bakgrund

Förslaget till direktiv presenterades den 20 oktober 2011 (KOM[2011] 654). Förslaget har nära samband med ett förslag till förordning om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan som presenterades samma dag (KOM[2011] 651). Förordningsförslaget, som behandlas under Ekofinrådet, är avsett att ersätta det nuvarande marknadsmissbruksdirektivet (direktiv 2003/6/EG om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan) från 2003. Direktivförslaget är avsett att komplettera förordningsförslaget genom att föreskriva straffrättsliga sanktioner för de allvarligaste typerna av insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan. Direktivet är ett minimidirektiv, dvs. det hindrar inte att medlemsstaterna kriminaliserar i högre grad än vad som krävs enligt direktivet.

Förhandlingar avseende direktivförslaget har inletts i behörig rådsarbetsgrupp. Parallellt pågår förhandlingar avseende förordningsförslaget i en annan rådsarbetsgrupp. Beträffande det förslaget återstår alltså en hel del arbete för att nå en överenskommelse angående bl.a. utformningen av förbudet mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan.

Ordförandeskapets avsikt är att rådet ska enas om en partiell allmän inriktning i de frågor som inte är beroende av förhandlingarna avseende förordningsförslaget. Förhandlingarna ska därefter återupptas när förhandlingarna avseende förordningsförslaget har kommit längre än i dag.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden är artikel 83.2 i EUF-fördraget. Bestämmelsen innebär en möjlighet att i direktiv anta minimiregler för fastställande av brottsrekvisit och påföljder, om en tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga lagar är nödvändig för att säkerställa att unionens politik på ett område som omfattas av harmoniseringsåtgärder ska kunna genomföras effektivt. Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet (artikel 294 i EUF-fördraget). Förfarandet innebär att både rådets och Europaparlamentets godkännande krävs för att förslaget ska antas. Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

Svensk ståndpunkt

Eftersom marknadsmissbruk ofta har gränsöverskridande inslag och gärningsmän i viss mån kan välja var de begår brotten samt eftersom vissa medlemsstater inte kriminaliserar allvarliga former av insiderbrott och otillbörlig marknadspåverkan, anser regeringen att ett gemensamt grepp om dessa frågor är önskvärt. En tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga lagar får också anses nödvändig för att säkerställa att EU:s politik på detta harmoniserade område ska kunna genomföras effektivt. Det kan även underlätta samarbetet beträffande överträdelser som ofta har gränsöverskridande inslag.

Regeringen föreslår stöd till det förslag till partiell allmän inriktning som nu ligger på bordet.

Europaparlamentets inställning

Någon inställning från Europaparlamentet finns ännu inte.

Förslaget

Det förslag som nu är föremål för beslut om allmän inriktning omfattar endast artiklarna 5–13 i det ursprungliga förslaget, dvs. frågor om kriminalisering av anstiftan, medhjälp och försök till insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan, införande av straffrättsliga sanktioner som är effektiva, proportionella och avskräckande, ansvar för juridiska personer och kommissionens skyldighet att inom fyra år från direktivets ikraftträdande rapportera om direktivets tillämpning. Bestämmelsen om ansvar för försök etc. lämnas i viss mån öppen eftersom utformningen av huvudbrotten ännu inte är klar. I bestämmelsen om kommissionens rapport ingår att kommissionen ska överväga lämpligheten av att införa minimiregler avseende typer och nivåer av påföljder.

De svårare frågorna om vilka gärningar som ska kriminaliseras (t.ex. insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan som begås med uppsåt) är inte föremål för överenskommelse nu.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

I Sverige är alla former av insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan kriminaliserade i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk, dvs. det finns inga administrativa sanktioner för dessa förfaranden. Även försök till insiderhandel är kriminaliserat. Försök till otillbörlig marknadspåverkan är dock inte kriminaliserat. Beroende på hur förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan kommer att utformas i direktivet är det dock möjligt att den svenska bestämmelsen omfattar även det som enligt direktivet kommer vara ”försök”. Det ansvar för juridiska personer som föreskrivs i förslaget bedöms ha sin motsvarighet i reglerna om företagsbot i 36 kap. 7–10 §§ brottsbalken.

Ekonomiska konsekvenser

Det förslag som nu är på bordet bedöms inte ha ekonomiska konsekvenser för Sverige.